

علوم غزته سي

العدد - ١٨

۱۰۶۰ - دموقراسی

حکومت خلق . مساوات

معلوم کہ صورت حکومت یا مونارخی (پادشاہلق) یا آرسطوقراسی (حکومت اعیان) یا خود دموقراسی (حکومت خلق . مساوات) اولور

اوائل اسلامده شکل حکومت دموقراسی ایدی یعنی پادشاه سلطان مَلِک یوق . مساوات وارایدی . اسلام حکومتنی ایضاح ایچون خالد بن ولید (رضی) حضرتنک شو کلامی کاغذ در وقتاک هرقل طرفندن آلتی یوز دیگر روایتده یدی یوزبیک عکراید باهان نه ارمغی سردار روم یرموک ده اصحاب کرام ایله

مخاربه په طوتشديد . له باهان مصاحبه
 دارمكلامه ايچون و حقيقتده حيد ايد در دست
 ايلك ايچون خالد بن وليدي اورتاغنه دعوت ايتدي
 خالد يوز قدر دلاورلرايد باهانك چادرينه ورودنه
 باهان عربي عباره ايد خطبه په آغاز ايدوب ديدى كه
 الحمد لله الذى جعل سيدنا المسيح افضل الانبياء
 وملكنا افضل الملوك وامتنا خير الامم
 يعني حمد و شكر الله كه سيد مز عيسى افضل انبياء
 وملكهزى افضل ملوك و امت عيسويه مري
 خير الامم تيلدى . . .

باهان بويده باشلاينجه خالد صبر ايدده ميوب
 مرقومك نطقه كدى ورديه اوله رق شويه
 برخطبه په آغاز ايتدى

الحمد لله الذى جعلنا نؤمن بنبينا و بنبيكم
 وجميع الانبياء و جعل اميرنا الذى ولىنا امورنا
 رجلا كبعضنا لوزعم انه ملك علينا عزلهاه فلسنا
 نرى ان له علينا فضلا الا ان يكون اتقى منا
 له ارمخاربه ده اسلام عسرى قرق بريلى ايدى

وقد جعل الله تعالى امتنا تأبر بالمعروف ونهى عن المنكر
وتقرب بالذنب وتستغفر منه وتعبد الله تعالى وحده
لا شريك له ۱

یعنی شکر الله که بزرگی محمد علیه السلام و سزا بپیغمبرگز
عیسایه و جمیع ابنیایه مؤمن قیلدی و بزم امیرمرزی
که بزانی اختیار مزله امور مزله والی یاپدی بزم کی
بر آدم قیلدی شورا ده ده که اگر امیر مزر کندینی بزم
اوزریمزه مَلِكٌ زعم ایت در حال عزل ایدرز
امیر مزر بزم اوزریمزه اصلا بر مزیستی اولد یعنی ظن
ایتمز مکر که بزدن زیاده متقی اوله (یعنی
ان اگر مکرم عند الله اتقاکم مقتضای سخن تقوی
فضیلتی صاحب اوله) الی اخره

اشته زوملر وارمنیله و زنگلر مَلِكٌ طایید قلمی
ایامده الله آدملری یعنی خالد و اصحاب کرام
امیر المؤمنین هم حقه بویه اعتقاد ایدر لر دک
هم اولوقت امیر عمر بن الخطاب ایدک (رضی)

دیمک کہ اولوقت حکومت اسلامیہ د موقراسی ایدی
مساوات وارایدی

شوقه دخی مسئلہ ی ایضاح ایدر
یمندن کلان قماشدا اصحابہ تقیم اولندقدہ هریریک
حصه سنه مقدار اصابت ایتدیبه امیر المؤمنین
عمره دخی ار قدر دوشمیدی

برکون عمر آرقه سنه اولقماشدن برانتاری اولدینی
حالده منبره چیقوب اصحابی جهاده تشویقاً نطق
ایدکن صحابه دن بری قیام ایدوب دیدی که
« ای عمر بوندن صکره بزسنی دکلمیز »
عمر « نیچون » دیدی . صحابی « زیرا سن کندینی
بزمله مساوی طورتما یوب امتیاز لاندردک چونکه
مین قماشنی حین تقمیده سن دخی بزمله برابر حصه که
دوشن پارچه ی المشیدک شمیدی سنک اورزنده
کور دیکمز روبه او پارچه دن چیقماز دیمک که سن
اولوقت بزدن زیاده المشک که روبه یاپدک
اشته بر جهته امتیاز لاندک » دیدکه

عمر اوغلی عبداللہ باقوب ۶ عبدالله قالیق
 بوآدمہ جواب ویر ۶ بیدی . عبدالله قیام
 ایدوب اوآدمہ جواب ویردی کہ ۶ امیرالمؤمنین
 عمر حصہ نہ اصابت ایدن پارچہ دن کندینہ
 روبہ یاپتی استدی قرانش یتشمدی اولوقت
 بن کندی حصہ نہ اصابت ایتش اولان پارچہ
 عمرہ ویردم ایکیسے بریرہ کلنجہ بریدہ برروبہ حیقدی
 او حالده معترض صحابی ۶ اویله ایسه
 بزعمری دکلرز ۶ دیوب اوتوردی

(رضوان الله تعالیٰ علیہم اجمعین)

دمقراسی حکومت خلق و مساوات نہ دیمک اولدینی
 آکلاشلدیپ شمدی بز دیرزک اودرلوشکل حکومت
 اویله بر موقعدہ اویله بر قومده ایدی کہ آنلریکدلس
 یجہت صادق و عابد و متقی امت لواحده دن
 عبارت ایدیله آنلرده الله قورقوسندن بشقہ
 قورقویوق آنلرده الله یولنہ خدمتدن بشقہ

ایشون یوق آنرده حسن اخلاقدن بيشم تنظیمات
 یوق حاصل آنز الله آدماری ایدیلر . افلاطونك
 خیالاتی اولان مساوات اصولی آنرده فعل و عمل
 چیقدی .

شمدی فرانسزلردن حریت و مساوات نامیله
 هرگون آرتتمده اولان برفق قراللیغی نحو ایدوب
 دموقراسی اصولنده مساوات یاپتی استیورلر
 فقط ایچلرنده الله آدماری یوق یعنی قلوبده
 خوف الهی کبی برقوة قاهره یوق .
 بونلرجه حریت دیمك عقلنه کلانی سولیک وانقاعه
 ایصال ایده جك استگنی بلامانع اجراء ایتمك
 ارشته برطاتم فرانسزلرك عقلینه کلدی جانلری
 استدی اشبو ۱۸۷۰ مایس ابتدا سنده اللهی
 انکار ایتمك اوزره برغزته چیتار دیلر (پارس ده)
 الله ایمان ایدنره قارشو قوللاندقلری لسان ندرجه
 لایقسنز ادبیز اولدیفی مطالعه ایدنلرك معلومی .
 بوقومك که حریتلرینی جماعت ایچره تحدید ایدمك

جلد نایک دلد ۱۸ علوم عربیہ کتب ۱۰۸۹

اخلاق یوق الکرپوید بر تربیہ سز مملکتده حریت
واختیاری تحدید ایدر بر قوۃ قاهره بولنمازسه
حال نه یه منجر اولور . شبهه یوق شوکوزل پارس
شو عالمک تقلیده چالش دینی معهور فرانسه برایکی
سنه ده خراب اولور .

دموقراسی مساوات بر عند لیبر که کلستان
اخلاق حسنه ده نغمه ساز اولور بویده مزبلا اولوبده
اویده عند لیب محبوب اوترمی .

فرانسز لک دموقراسی افکاری کندی موقعلرنده
محصور قالمایوب مطبوعات واسطه سیده شرق
وغرب و شمال و جنوبه منتشر اولمقده بولندیفندک
استانبولده و قاهره ده و طهرانده و بخاراده و کابلده
دخی بر کون اولاجق که بو افکار فتنه انگیز اولاجق
بنار علیه برده بزم طرفله طوغرو باقملم .

بزم بیوک شهر لری برده اخلاق اورد پالیبر ککندت
ها کوتودر بز بر حال کیشزک بر قاری ایله

ایکی ساعت خلوتنشین اولوبده نفسنی ضبط ایدہ
 بیلان آدم بزدہ پارمقلہ کوستریور و صاحب کرامتہ
 نعد اولنور کتابلریمزده و اعزلا یمزده نوادر فوق العادہ
 کی سویلنیزی کہ « ابرالہید افندی برقیزایلہ
 برکیجہ براوطدہ بولنیشیکن نفسنی ضبط ایتشدہ
 قیزہ طوقنامش ۱۰۰ »

اور وپادہ برارکک برقاری ایدہ اوچ کون اوچ کیجہ
 خلوتنشین اولور و بده خاطرینہ بید کلنز مع هذا
 بوفعلی عادی عدا اولنور مدعہ سزاوار بر عمل کورنمز
 بزم مملکتده شو طغیان (کوک موقعد حرارتیلہ
 حرارت شہوتہ حمل اولنسون کوز یورکلردہ و کویلوردہ
 بویہ صبر سزلق کوز نمدیکی جہتہ شہرلردہ سترک
 ویردیکی حرصہ حمل اولنسون ہرنہ درلوقا ویل قابل
 ایسہ ایدلسون) اخلاق حمیدہ ایدہ تسکین
 اولنوق قابل می دکل می . اشت بخت بوندہ .
 هر عملیز هر حالمز کہ بو شہوت مسئلہ نہ مقیسدہ
 تہذیب اخلاق ایدہ تربیہ اولنوق الزمدر .

بزم مملکتہ خلقنک استعدا حاضری حکومتدن یا لکن
احتیاجات جسمانیہ لرینک تویہ سنہ منتظر دکلدر
بزم مملکتہ استعدادی بر حکومت بکلیہ احتیاجات
معنویہ لرینی دخی استیفاء ایتسون . حاصلید فوقانہ
اید خلقی حسن اخلاقہ بعث ایلسون . بوید فوقانہ
ایسہ مونا رخنی در یعنی پادشا هلق .
شہدی بزم عمر دخی کلہ نہ یاپار
مثلا بری قالقوبده ﴿ قاریلر دخی انساندر ارککلرہ
اختلاط حقلمی در حتی سن قاریلری ارککلرہ برابر
مخاربه یہ بیله کوندرردکث ﴾ دیجک اولسہ
عمر ﴿ اوارککلر اوقاریلر سزدکلکز اندر
انسان ایدی سزدکلکز ﴾ دیر ودرہ سنی
کوسترد یعنی حریت و مساواتی قاصد حق نظاملر
وضعنہ محتاج اولور .
کیم بلیزکہ دموقراسی مساوات اصولنک الٹ
شرعی الٹ اعلا حکومت اولدیفنی .
نہ چاره کہ استانبول خلقی هپ کشتانہ لی شیخ دکل

اریدہ بر خلق کہ توجہ جزایر کی بر عضوی قومیدی ده
 هیچ حس ایتمدی . سمرقند و طاشکند و بخارا
 کورلتولرینی سیوری سِنَد ویزلتیسی کی ایشتدی
 اوزرندن اوتوز طقوز عالی پاشا دها اشیراجق
 در کس لرده طومالدی

بز اریله بر قوم اولشز که درت مکتب چو چمنز بریره کله
 بری پادشاه اولوب دیکر لره مناصب توجیهیه اویون
 ارینار لر . درت صاچلی صقالله امور دیده و ^{سازنده} خورده
 رجا نر حمیت تامیه بجمع ایتسه هربری ریاستی ^{اعلان}
 ایله فرماندان اولغه قالفیشور

شویله براخلا قده اولان خلقدده اخوت و مساوات
 قضیه لرینی کیم صا تان کیم الوب

دهلچن کونه قدر حریت و حمیت نامیه بونجه نوسک
 اولکند روشن فاضل پاشانک قارون قدرده زنگین

و منصب و التفات عالی به غیر محتاج اولدیفی حالده

چاکنه بر مجلس خاص اعضالی اوت طیقادی
 حمیت و حریت نامیه تشبیح ایدوب قبریس وردوس

وَعَكَه قَلَمَلَرِيْۤنَ اَسِرَايْتِدِيْۤكِيْ بُوۤنَجَهٗ اَهْلَ اِيۤمَانِكُ
 آه وَاۤنۡلِيۤنۡتَدُنْ ذَرَهٗ جَهٗ مَتَاۤثَرَاۤرۡلَدِيۤفِيْ كُوۤرۡلَدِيْ
 بُوِيۤدَ مَسْكِيۤنٍ بُوِيۤدَ اَخۡلَاقَسَزِ خَلۡقِكُ يٰۤاَلۡكُرَاحِيۤنَا
 جِسۡمَانِيۤلَرِيۤنِيْ دَكۡلِ اَحۡتِيَاجَاتِ خَلۡقِيۤهٗ لَرِيۤنِيْ دَخِي
 تَسْوِيۤهٗ اِيۤدَهٗ جِكُ حَكُوۤمَتِ لَازِمٍ .
 عَمَّرَ كَبِيۤ امِيۤرَا سَتُوۤرَهٗ عَمۡرَانَ وَعَلَىٰ وَخَالِدِ
 كَبِيۤ اَللّٰهَ اَدَمَلَرِيۤ اَوْلِيٰلِيۤ

دَمُوۤقَرَاۤسِيۤ اَصُوۤلِنِيۤ وَوَقِيۤتِيۤهٗ جَجَاۤجَهٗ تَكۡلِيۤفِ اِيۤتَدِيۤلَرِ
 جَجَاۤجِ دِيۤدِيۤ كَهٗ ﴿ تَبَاذَرُوۤا اَلۡعَمْرَ لَكُمۡ ﴾ يٰۤعِيۤسَىٰ
 اَبُوۤذَرَّ اَوْلُوۤكُزِ بِنۡ دَهٗ سَزَهٗ عَمَّرَ اَوْلَاۤيِمٍ .

(لَبِئْسَ الْمَوْلَىٰ وَلِبِئْسَ الْعَشِيرُ)

بُوۤكَلَامِيۤ يٰۤاَلۡكُرَاحِيۤنَا جَجَاۤجِ سُوۤيۤلَمِيۤوَرِ . يٰۤكَبِيۤ اَوۤرُوۤپَاۤنِكُ
 سِيۤاَسَتِ مَوۡلَفَلَرِيۤ دَخِيۤ بُوِيۤدَهٗ دِيۤوَرِ .
 جَانِ جَاۤقِ رُوۤسُوۤ دِيۤرِكَهٗ ﴿ اِكْرَ اَللّٰهَ اَدَمَلَرِيۤ
 وَاۤرَهٗ بُوۤنَدَرِ دَمُوۤقَرَاۤسِيۤ صُوۤرَتِيۤهٗ حَكُوۤمَتِ اَوْلُوۤرَرِ
 اَشۡبُوۤسَالِ جَدِيۤدِ مَوۡلَفَاۤتَدُنْ اَصُوۤلِ عِلۡمِ

السیاسة نام کتابدہ (موسیو پارینو) دیرک
آ جماعت متمدن دن اکثرک راجتپون دموقراسی
صوبت حکومتی مزیندور فقط بوصورت ازمنہ
وموانعک تربیہ کامدسیہ پیشمش وکفایت درجہ
ایرمنش ویک یولندہ تنظیم اولمنش اولمالی ...
..... « (صحم ۴۸۴)

سؤال

حریت و مساوات حقوق بشریدن اولفضلہ
صحیح اولان صورت حکومت برحقوقی کافل اولاند
بوصورت حکومت ایسہ دموقراسی در

جواب

نہ کوزل نظر نہ صحیح نتیجہ شہ یوق بو بویلد در
لکن برگرہ ده نظردن عمدہ کچہ لم باقلم نہ موقراسی
تشکیلی شویرده ممکن می دکل می . اشته بحث
بوراده . چونکہ علم فقہ ده علم سیاستدہ

صحیح دیندکده بوندک معناسی امکان اجراء
 وعمل ونفع معنالرندن آیرلماز موسیو پارلیو
 صحفه ۸۶ دیرکه « ادعاء اولنان صحت
 که پیشمش ایرمش دکلدن صحت دکلدن
 زیرا سیاستده صحیح امکان وعمل ونفع دن
 آیرلماز ... »
 بزم فقهرلرده کی « لایجز الافتاء بالاقوال الصحیفة
 المهجورة العمل » قاعده سی دخنی بوکاراجعدن

مملکت عثمانیه ده دموقراسی نك عدم امکان اجراسنه
 وجه یالکز اخلاق بوزوقلفی می در . بز برمثال
 اولیق اوزده اخلاقدن بحث ایتشیدک .
 مملکتک قطعات مختلفه ده پارچه پارچه اولماسی
 و وسعت و السنه وعادات وادیان مختلفه اصحاب
 اقوام کثیره اید مکون بولنماسی هپ دموقراسی
 مساوات اوکنده برسدن .
 حالادنیاده عمده کلمش نه قدر جمهوریته کورینور

مثلاً مملکت عثمانیہ کبھی پرلرودہ مسارات اجراسی
امکانہ مثال اولامدقون بشقہ بلکہ عدم امکانی
کوستر .

شمی نردہ دموقراسی وار . سنت مایین ده
دکلی . اورجمهور ملت واحده دن عبارت اولدینی
حالده طوی طوی کزبیک نفوسدن عبارت .
اندر و جمهوری اون کزبیک نفوس .

لوبک اوتوزبیک . بزم ممالک متفقہ
نهایت طقان بیک نفوس .

بونر و بونلر بکر بزم قصبہ لر قیلندن مملکت نردہ
اولہ جمهوریته اداره یہ موقع وحال لر بنجه استعداد
جای بحث می در . مع هذا بونر دولتر حمایت لر نردہ
یشامقده لر .

اسویچی

اور دپاره اک بیوک جمهوریته که بزم طونہ ولایتی
قدرجه بریردر ایکی بختی ملیون نفوسدن عبارت
حالبوکہ موقع وحال جه شمیلی اصول اداره یہ
نه قدر مستعد . اوراده جمهوریته ممالک

متعددہ نك بربريد عہد و وفا قادن عبارت . یعنی
 اسویچرہ دہ ہر مملکت کندي امتیاز دار ادارہ سی محافظہ
 ایتمک شرطیہ اتفاق ایتمنر . یوقسہ بیلدی کمز
 دموقراتیق دکل . اوراسی بر ممالک متفقہ کہ ایک
 لساندن بشقہ یوق (آلمان . فرانسز) ایک ہی
 ملیون نفوس ایچندہ فقط اوچ درت بیک یہودی وار
 . خرنسیانلقدن بشقہ دین یوق . مع هذا مملکت
 خرنسیان مذاہب مختلفہ منقسم . مثلاً قاتولیک
 ایہ پروتستانٹ مختلف دکل . بلقوز قانطون
 صرف قاتولیک بیدی قانطون پروتستانٹ مخصوص
 بکری ایکی قانطوندن فقط آلتی محل وار کہ اورادہ
 قاتولیک و پروتستانٹ مختلف بولنہ یور
 اسویچرہ دہ خرنسیاندر پک دیندار صوفی . دیمک کہ
 اورادہ اخلاق وار فرانسکی دکل .
 قالدی کہ اسویچرہ نك تعریف کبی بکری ایکی قانطونہ
 تقیم قلندرق ممالک متفقہ حالہ کیرمی و کلبیانہ
 نظر ایچون برن دہ حکومت متفقہ تعیین ایتمی

آنجن شوسنن اخیره ده در . اقدیجه اوراده جمهوریته
 برنام بی معنادن عبارت ایدی چونکه صورت حکومت
 بر اولمایوب اوج قانظون کشی زاده لرله اداره اولنور
 آرستورقاسی . آلتی قانظون دمورقاسی . باقی
 مملکتده پی پارتی . هانی زرده مساوات .

اوت یکی دنیاده (آمریکا) بریوک جمهوریته
 ایشیدملکده در که ممالک متفقہ آمریکا در بوایسہ
 بزیم دنیا مزه هیچ برمثال کورتره مز .
 آمریکا اداره مزبوره برچوق ممالک مستقله تک اتفاق
 واتحادیه منعقد اولش ارموقه و اوموقه تربیه
 و حاله مناسب بر صورت حکومتدر .
 ادراسی سیتیز تریتوریز دیتتریقز
 ناملریه مملکت رقضا و ناحیه بر منقیم .
 آلتی بوزبیک نفوسی اولان محله مملکت دینور
 هر مملکت اداره سنده مستقل و امتیاز مخصوصی
 حافظدر . اوتوزبیش مملکت اولوب هر برک

ستقلال اداره و امتیازنی محافظه شرطیه اتفاق
 ایتمشد بر اتفاقك و اشغطون شهرنده بر حکومت
 وار بر حکومت اتفاقیه سناتو ایله شوری النواب
 دن مرکب . حکومت اتفاقیه رئیس درت سال
 ایچون انتخاب اولنور و برده رئیس و کیلی بولنور
 حکومت اتفاقیه التي یوز بیک نفوسی اولان یرک
 یعنی مملکتك اداره نه قاریشاماز آبخق تضبارك
 اداره نه باقار نواحی ایب مضاف اولد یعنی
 یردن اداره اولنور .

شومسه دن زخی سکرت اوله مازکه دموقراسی
 فی الحقیقه برضیالان عبارتدر چونکه معناسی
 حکومت خلق دیمک دکل می (یونان دن ماخوز مرکب
 : دموس خلق . اهالی . قراتوس حکومت)
 اصل حکومت خلق اودرکه نه نظام ونه قرار یا پیلوجفه
 خلق تجمع ایدوب بالاستشاره قرار ویررر نصلکه
 ایام خلافتده جامع طویلا نورلر دک

نفوس قلیہ دن عبارت بر کوچک پرده اویله خلقک
بالتجمع استتاره سید حکومت ممکن ایسه بوجک
یرلرده نصل اولور افراد اهالی دایما نصل اجتماع ایده^{یلر}
هرکسک ایسی کوجی یوق می احتیاجلرینه نصل
ونه وقت سعی ایدرلر .

اشته بونظره بنا قطعیا حکم اولنه بیلورک صحیح برده موقری
تأسیسی ممکن دکلدر .

بوعدم امکانه مبنی درک شمردی دنیا ده کوریلان
جمهوریتلرده خلقک اجتماعندن مبعوثان اجتماعنه
عدول اولنمشدر

مبعوثان مجلسلرینک اش دوزکونی اسویچره نکلدر
اراده هر یکر می بیک نفوس بر وکیل انتخاب ایله مجلسه
بعث ایدر . دیمک دکلمی که یکر می بیک نفوز رأی^{اخذ}
راجع اولایور مع هذا بومبعوثانندن مرکب مجلسلره
اتفاق محال درجه مننده اولدیفندن اکثریت آرایه
اعتبار لازم کلاچکی هریرده بالتجربه حسن اولنمش برقیفیه
بونلرله برابر فقط مجلسده حاضر اولان مبعوثانلک

اکثریت آرا سنہ اعتبار قاعدہ جاریہ در
 بزعمالده حضار بمنورثانک اکثریت اراسی عامه
 خلقتک رای وحکومتی دینکم مناسز قالماری
 نه چاره که امکان اید عمل اشته بوراده لوده اوله بلیور
 شمده برمسئله اید صحت وحقیقت سیاسیہ
 بجتی نظریاتده و عملیاتده تفریق اولندی کدی
 فقط بو تقریردن برمسئله چیمدی شایان حفظه
 شوک بر حکومت که شورى النواب مجلسنی قبول
 ایدر ممکن العمل جمهوریت صورتک روحنه صاحب
 اولشن اولور

دموقراسی اوزرینه چکن شو بچشهر فہام اولندیب شمده
 باقلم که مثلا مملکت عثمانیہ ده دموقراسی مساوات
 فصل ممکن اولور . بویجه اجناس و ادیان
 و مذاہب ذالسنہ مختلف فی جمع و توحید نہ کیفیت
 میسر اولور .
 عجا آمریکا واسویجره کی اصول اتفاق

تشکیل اولیٰ بلوری
 برتھیکلک امکانہ ذہاب اور اس اور پیادہ کی
 صربک آفریقادہ کی مصراید و اور پیادہ و شرقہ کے
 بلغارک آفریقادہ و غربیدہ کی تونس اید عقد اتفاق
 امکانہ ذہاب دیمک نہ خیالدر .

بزم آکلایا بیلجکزمسٹہ مثلاً دولت عثمانیہ بولندیفی
 مرقعہ و حالہ و جماعتہ صالح بر دولت کپادشاہلق
 اولمالی .

فرانسہ دہ انگلترہ دہ زدہ اولورسہ اولسون جمہوریت
 افکاری ہرنہ قدر قبارسہ نہ یا پابلور . عملیات
 باقمالی . . . وقتیہ انگلترہ دہ و فرانسدہ جمہوریت
 یابدیلر منع فساد امم و محل نظام عالم اولدی
 فرانسہ جمہوریتی درکہ ابتداء شرقہ تسلط ایتدی
 و دولت عثمانیہ یی . انگلترہ اید و روسیہ اید پک مضر
 اتفاقہ پابند اولغہ مجبور قیلدی

مع هذا جمهوريتي نہ قدر پایدار اولییدی *

* جمهوریتن رابطہ سید عالمی افسار و مجموعہ دول اور پانک
 نظام مرینی برباد ایدن فرانسر دیا را اسلامیه رعایا سنی
 اضلال و ممالک محرومی پامال سنابک انجیل اختیال
 فکرندہ لیدوکی رونما و دولت علیہ دفع شررینی ملاحظہ
 و شرائط سلم و مصافاتی محافظاید رھ و طریقہ مدارا لستیکن
 اوتوز قدر سفائن شرع بند ترتیب و طولون لیمانندن التمشین
 عکراید بادبانک شای تریب اولاجقلمی آوازہ سی مجموع
 و محل توجهاری هریرده برکونا زبا نژدہ شیوع اولمقدہ ایکن
 قوم مرقوم بر مقتضای جبلت مشوم اقلیم مصری آورده پنچہ
 استیلا و هجوم ایدوب بو تقریبہ الکای آسیای دخی تملکلہ
 کب تقویت و عبدالوہاب و سائر مشایخ عربانی جلیبلہ
 جزیرة العربیہ نشر احکام ملعت ایدہ جکندن بشقہ
 بحر سویشدہ سفائن حربیہ سک اجرا ایدہ آمد و شد طریق ہندی
 تنزیل و خصم قویسی اولان انگلترہ لویہ بر صورتہ اسباب غلبہ
 تحصیل ایچون ۱۷۱۴ سنہ ۵ محرم اسکندریہ نک فرنگ لیمانی طرفہ
 نکر انداز وصول و سرعکری اولان ناپولیون بونا پورٹنک
 اقدامہ حربیاً اسکندریہ قلعہ سنہ قدم نہادہ دخول اولدولرندن صکرہ
 مصر قاہرہ یی دخی خلیدہ چنکال استیصال و مجموعہ اقلیم مصری
 مضبوط دست احتیال ایندکلی سامعہ سلطنتی تخدیش
 و خاطر ارکان دولتی پر تشریش ایلدی

نه غریبدرکه انگلتره ده و فرانسه ده جمهوریت طرفدارانی
دموقراسی دن مساواتدن حریتدن بحث ایدر لر لکر
قنادای هندی جزایری توپچینی الدن براتق استرلر
هل شورانزلر حریت و مساواتدن دم اورلر ده همده
سزار کی (قیصر) صاحبقرانلق استرلر

مادام که حریت و مساوات اولاجق نه جنبه نه دین جنبه
نه عادتجه نه موقبجه کندیلرینه قطعا مناسبتی اولمیان جزایر
عربلرینه سزال ایتسونلر باقلم آندر کندی امیرلرین
ولونظام اولسون فرانسه جمهوریه ترجیح ایدر لر می ایتزلری

زانسه ده عتدث ایدن جمهوریت جماهیر سائره ازغیبیه مخالف
برجمیت واصل اصیل ماده احتشاد ترک دیانته تاروی بای
و کدادن عبارت برفساد اولمقد بونله کوره ترک مخصوصه وجدال
از وقتده بربرینه دوشه ترک هیئت اجتماعی لرینه سبب اضحلال
اولدینندن هر زمان طرار و نزال اید اشتغال بهائیم منشان قوم
مسفور باری اشتغال اولمقد

انقلابی احوال دول و ارتقاع فوائد ارکان ادیان و ملل
فرانسه نك مدیر امور لرینه اقصای مراد و حریت اصلیه مناسنه
لیبرته تعبیریه تعلیط عوام نتیجه مقدمه فساد اولوب
(از تاریخ صاحب افندی)

سؤال

استان بولڈہ شہدیکی ادارہ حاضرہ بویدہ قانسون کی

جواب

قانسون . — نہ یا پسون — پارلنٹو صورتی
یعنی اصول مشورت اوزرہ حکومت مختلف صورتی کہ اشہر
۱۸۷۰ سال حاضر میلادی دہ فرانسنہ دخی بو اصولی قبول
ایتدی — بو اصولک بڑہ عائد جہتی نہ در
— خلاصہ . بڑہ کی مجلس عالی توسیع اولنور
برده اہالی نک انتخابیہ شورکی النواب مجلسی اچیلور
وزراء سوال طوتیلور . وزرانک مسؤلیتی
دیمک شوردک وزرانک سیرت سیتی شورکی النوابہ
معرض بحثہ تورنور اورادہ اعضاء مباحثہ ومطابرحہ
ایدر وزراء جواب ویرلر نہایت اکر سیرت وزراء
اکثریت آراء ایدہ تحسین اولنورہ وزراء منصب لرنڈہ
قالورلر واکثریت آراء سیرت وزرانک علیہندہ

چیقارسه وزیرار منصبلردن دوشلر .

سؤال

برتدیرایله مالیه درحال پاره بولو ویررمی دولت ممالک
واسه سنه و امارتله حکمنی پریده بیلورمی

جواب

بومسئله لر بتون بتون بشقه مسئله لر در بزم سولیکر
تدبیر ایله دولت عثمانیه روم ایلی ده و انا طولی ده اعنه
بوکونکی کون طوغریدن طوغری یه عکرو دیرکو المقتده
ارلدینی ممالک معدوده و معینه سنه دولتی براسا
قوی اوزره تأسیس ایتش اولور . اشته بو قدر .
مالیه پاره یی اوزون اوزون زمانلرک تدبیر شروفت
بولور . امارتله تسلط قوت قاهره مسئله سئ
اویله قوت قاهره استانبول دولتی اکتساب ایتک
(بهم زعم مخصوصه کوره) کچشد بوکلا احتمال بو قدر
آفریقایه باقچه تونس طرابلس غرب و مصر
ادچی برلشوب (الرعقلربنی باشلرینه طوپلایه بیلورسه)
دنیا ده الک اعلا و الک پایدار بر دولت اسلامیه

۱۰۷

تشکیل ایده جکدر برو لما دینی حالده اروپا نک
قوه قاهره سی آفریقا بی ضبط ایده جکدر
او حالده استانبول جزایره یادینی قدرجه برپروتستو
یا پایده جکدر . اشته او قدر .
برنم نظر مزده اولاندرجه بوامر مقدردر یعنی چاره سزا
اما استانبول دولتی آفریقا ممالک متعدده سنی
تحمید پولیتیکسنی طتوبده برآفریقا دولتی تولید نه
شم دیدن کوز آچاره کندی بقاسنه بریوک پاردیجی
بولمش اولور والی یوم القیام خاندان عثمانی
تاریخ کرده بو شرف ایله دخی یاد اولنور .

والله اعلم بالصواب

م